

Komunikat Dyrektora CKE w sprawie szczegółowej informacji o sposobach dostosowania warunków i form przeprowadzania egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie do potrzeb i możliwości zdających ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi od roku szkolnego 2013/2014

Podstawa prawna:

- § 111 ust. 8 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2007 r. w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych (Dz. U. z 2007 r. Nr 83, poz. 562 z późn. zm.),
- § 111a ust. 2 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2007 r. w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych (Dz. U. z 2007 r. Nr 83, poz. 562 z późn. zm.),
- § 8 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 11 stycznia 2012 r. w sprawie egzaminów eksternistycznych (Dz. U. poz. 188),
- § 6 ust. 4 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 17 listopada 2010 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych oraz niedostosowanych społecznie w specjalnych przedszkolach, szkołach i oddziałach oraz w ośrodkach (Dz. U. Nr 228, poz. 1489, z późn. zm.),
- § 7 ust. 4 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 17 listopada 2010 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych oraz niedostosowanych społecznie w przedszkolach, szkołach i oddziałach ogólnodostępnych lub integracyjnych (Dz. U. Nr 228, poz. 1490, z późn. zm.).

podaję informację o sposobach dostosowania warunków i form przeprowadzania egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie, zwanego dalej egzaminem, od roku szkolnego 2013/2014 do potrzeb i możliwości zdających ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się, niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym

1. Uczniowie lub absolwenci niepełnosprawni mogą przystąpić do egzaminu w warunkach i formach dostosowanych do rodzaju ich niepełnosprawności na podstawie orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego wydanego przez publiczną poradnię psychologiczno-pedagogiczną, w tym poradnię specjalistyczną.
2. Uczniowie lub absolwenci niedostosowani społecznie lub zagrożeni niedostosowaniem społecznym mogą przystąpić do egzaminu w warunkach dostosowanych do ich indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych na podstawie orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego wydanego przez publiczną poradnię psychologiczno-pedagogiczną, w tym poradnię specjalistyczną.

3. Uczniowie lub absolwenci, którzy w roku szkolnym, w którym przystępują do egzaminu zawodowego, posiadali orzeczenie o potrzebie indywidualnego nauczania, mogą przystąpić do egzaminu zawodowego w warunkach dostosowanych do ich indywidualnych potrzeb edukacyjnych i możliwości psychofizycznych, na podstawie tego orzeczenia.
4. Uczniowie (słuchacze) lub absolwenci ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się mogą przystąpić do egzaminu zawodowego w warunkach dostosowanych do ich indywidualnych potrzeb edukacyjnych i możliwości psychofizycznych, na podstawie opinii poradni psychologiczno-pedagogicznej, w tym poradni specjalistycznej¹. Opinię przedkłada się dyrektorowi szkoły wraz z deklaracją dotyczącą przystąpienia do egzaminu.
5. W przypadku uczniów (słuchaczy) lub absolwentów szkół w zakładach poprawczych, zakładach karnych lub aresztach śledczych opinię o specyficznych trudnościach w uczeniu się, może wydać psycholog zatrudniony odpowiednio w zakładzie poprawczym, zakładzie karnym lub areszcie śledczym.
6. Uczniowie (słuchacze) lub absolwenci chorzy lub niesprawni czasowo mogą przystąpić do egzaminu zawodowego w warunkach odpowiednich ze względu na ich stan zdrowia, na podstawie zaświadczenia o stanie zdrowia wydanego przez lekarza.
7. Uczniowie (słuchacze) lub absolwenci, którzy w roku szkolnym, w którym przystępują do egzaminu zawodowego, byli objęci pomocą psychologiczno-pedagogiczną w szkole ze względu na trudności adaptacyjne związane z wcześniejszym kształceniem za granicą, zaburzenia komunikacji językowej lub sytuację kryzysową lub traumatyczną, mogą przystąpić do egzaminu zawodowego w warunkach dostosowanych do ich indywidualnych potrzeb edukacyjnych i możliwości psychofizycznych, na podstawie pozytywnej opinii rady pedagogicznej.
Opinia rady pedagogicznej jest wydawana na wniosek nauczyciela lub specjalisty wykonującego w szkole zadania z zakresu pomocy psychologiczno-pedagogicznej, prowadzących zajęcia z uczniem (słuchaczem) w szkole, i po uzyskaniu zgody rodziców (prawnych opiekunów) albo pełnoletniego ucznia (słuchacza), lub na wniosek rodziców (prawnych opiekunów) albo pełnoletniego ucznia (słuchacza).
8. Osoby, które ukończyły kwalifikacyjny kurs zawodowy lub osoby, które spełniają warunki określone w przepisach w sprawie egzaminów eksternistycznych: niewidome, słabowidzące, niesłyszące, słabosłyszące, z niepełnosprawnością ruchową, w tym z afazją, z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim lub z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera mogą przystąpić do egzaminu zawodowego w warunkach i formie dostosowanych do rodzaju ich niepełnosprawności, na podstawie zaświadczenia potwierdzającego występowanie danej dysfunkcji wydanego przez lekarza.

---

¹ Tj. publicznej poradni psychologiczno-pedagogicznej, w tym publicznej poradni specjalistycznej, albo niepublicznej poradni psychologiczno-pedagogicznej, w tym niepublicznej poradni specjalistycznej, spełniającej warunki, o których mowa w art. 71b ust. 3b ustawy, tj. założonej zgodnie z art. 82 oraz zatrudniającej pracowników posiadających kwalifikacje określone dla pracowników publicznych poradni psychologiczno-pedagogicznych.

Zaświadczenie to osoby te przedkładają odpowiednio dyrektorowi komisji okręgowej wraz

- a) z pisemną deklaracją dotyczącą przystąpienia do egzaminu wraz z zaświadczeniem o ukończeniu kwalifikacyjnego kursu zawodowego – w przypadku osób, które ukończyły kwalifikacyjny kurs zawodowy
  - b) z wnioskiem o dopuszczenie do egzaminu eksternistycznego potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie – w przypadku osób, które spełniają warunki określone w przepisach w sprawie egzaminów eksternistycznych
9. Osoby, które ukończyły kwalifikacyjny kurs zawodowy lub osoby, które spełniają warunki określone w przepisach w sprawie egzaminów eksternistycznych posiadający opinię poradni psychologiczno-pedagogicznej, w tym poradni specjalistycznej, o specyficznych trudnościach w uczeniu się mogą przystąpić do egzaminu zawodowego w warunkach dostosowanych do ich indywidualnych potrzeb edukacyjnych i możliwości psychofizycznych, na podstawie tej opinii. Opinię tę przedkładają dyrektorowi komisji okręgowej odpowiednio wraz z deklaracją dotyczącą przystąpienia do egzaminu lub z wnioskiem o dopuszczenie do eksternistycznego egzaminu zawodowego.
10. Osoby, które ukończyły kwalifikacyjny kurs zawodowy lub osoby, które spełniają warunki określone w przepisach w sprawie egzaminów eksternistycznych chore lub niesprawne czasowo mogą przystąpić do egzaminu zawodowego w warunkach odpowiednich ze względu na ich stan zdrowia, na podstawie zaświadczenia o stanie zdrowia wydanego przez lekarza.
11. Sposób lub sposoby dostosowania warunków przeprowadzania egzaminu zawodowego do potrzeb i możliwości uczniów (słuchaczy) lub absolwentów, o których mowa w pkt. 1÷7 wskazuje rada pedagogiczna, wybierając spośród możliwych sposobów dostosowania warunków przeprowadzania egzaminu zawodowego określonych w Tabeli 1.
12. Sposób lub sposoby dostosowania warunków przeprowadzania egzaminu zawodowego do potrzeb i możliwości osób, o których mowa w pkt. 8 wskazuje dyrektor komisji okręgowej lub upoważniona przez niego osoba, wybierając spośród możliwych sposobów dostosowania warunków przeprowadzania egzaminu zawodowego określonych w Tabeli 1.
13. Sposób lub sposoby dostosowania warunków przeprowadzania egzaminu zawodowego do potrzeb i możliwości uczniów (słuchaczy) lub absolwentów, o których mowa w pkt. 4 ÷ 6, oraz osób, o których mowa w pkt. 7, którzy ukończyli szkołę we wcześniejszych latach, wskazuje wybierając spośród możliwych sposobów dostosowania warunków przeprowadzania egzaminu zawodowego określonych w Tabeli 1.:
- c) w części pisemnej – przewodniczący zespołu egzaminacyjnego w porozumieniu z dyrektorem komisji okręgowej;
  - d) w części praktycznej – kierownik ośrodka egzaminacyjnego w porozumieniu z dyrektorem komisji okręgowej.
14. Dostosowując warunki i formę przeprowadzania egzaminu, nie można wykroczyć poza sposoby wymienione w Tabeli 1., z zastrzeżeniem pkt. 15.

15. W szczególnych przypadkach, w tym nieujętych w Tabeli 1, decyzję o dostosowaniu warunków i form przeprowadzania egzaminu do potrzeb ucznia (słuchacza) lub absolwenta podejmuje przewodniczący zespołu egzaminacyjnego (dyrektor szkoły)/ kierownik ośrodka egzaminacyjnego w porozumieniu z właściwą okręgową komisją egzaminacyjną.
16. Opinię poradni psychologiczno-pedagogicznej, w tym poradni specjalistycznej, przedkłada się najpóźniej wraz z deklaracją dotyczącą przystąpienia do egzaminu zawodowego lub z wnioskiem o dopuszczenie do egzaminu eksternistycznego zawodowego.
17. Na podstawie § 2 ust 3 i 4 pkt. 4 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 17 listopada 2010 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych, opinia poradni psychologiczno-pedagogicznej, w tym poradni specjalistycznej, wydana na którymkolwiek etapie kształcenia zachowuje swoją ważność na egzaminach w kolejnych latach dla tych, którzy nie zdali części/egzaminu.
18. Dyrektor szkoły/placówki lub pracodawca/upoważniony pracownik jako przewodniczący zespołu egzaminacyjnego/ kierownik ośrodka egzaminacyjnego informuje zdającego na piśmie o dostosowaniu warunków i formy przeprowadzania egzaminu do jego dysfunkcji. Zdający, który nie zamierza skorzystać z przyznanych mu dostosowań, składa pisemne oświadczenie o rezygnacji.
19. W przypadku ucznia/absolwenta posiadającego orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego z uwagi na niepełnosprawności sprzężone² istnieje możliwość skorzystania z dostosowań przewidzianych dla poszczególnych niepełnosprawności w porozumieniu z okręgową komisją egzaminacyjną.
20. W czasie przeprowadzania egzaminu dla uczniów/absolwentów niepełnosprawnych należy zapewnić obecność specjalisty z zakresu danej niepełnosprawności, w szczególności: tyflop pedagoga (w przypadku zdających niewidomych i słabowidzących), surdopedagoga lub tłumacza języka migowego (w przypadku zdających niesłyszących), jeżeli jest to niezbędne dla uzyskania właściwego kontaktu ze zdającym i pomocy w obsłudze specjalistycznego sprzętu i środków dydaktycznych.
21. W czasie przeprowadzania egzaminu dla uczniów /absolwentów niedostosowanych społecznie lub zagrożonych niedostosowaniem społecznym należy zapewnić obecność specjalisty odpowiednio pedagoga resocjalizacji lub socjoterapeuty, jeżeli jest to niezbędne dla uzyskania właściwego kontaktu ze zdającym i pomocy w obsłudze specjalistycznego sprzętu i środków dydaktycznych.

---

² O niepełnosprawnościach sprzężonych mówimy, gdy u ucznia /absolwenta niesłyszącego, słabosłyszącego, niewidomego, słabowidzącego, z niepełnosprawnością ruchową, w tym z afazją, z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera, występuje co najmniej jeszcze jedna z wymienionych niepełnosprawności.

22. Egzamin powinien odbywać się w oddzielnym pomieszczeniu, jeżeli zdający korzysta z co najmniej jednego z następujących dostosowań:
- czas przedłużony,
  - korzystanie ze sprzętu specjalistycznego i środków dydaktycznych,
  - korzystanie z płyty CD zawierającej dostosowane materiały egzaminacyjne,
  - udział nauczyciela wspomagającego (członka zespołu nadzorującego część pisemną lub członka zespołu nadzorującego część praktyczną egzaminu).
23. W przypadku gdy do przystąpienia do egzaminu w oddzielnym pomieszczeniu uprawnionych jest dwóch lub więcej zdających, którym przysługują różne sposoby dostosowania, możliwe jest przeprowadzenie egzaminu dla tych zdających w jednym pomieszczeniu, pod warunkiem, że przebieg egzaminu żadnego z nich nie będzie zakłócony.
24. Jeżeli zdający korzysta z pomocy nauczyciela wspomagającego, przebieg egzaminu musi być rejestrowany za pomocą urządzenia zapisującego dźwięk. Zapis dźwiękowy stanowi integralną część arkusza egzaminacyjnego/materiałów egzaminacyjnych.
25. Nauczycielem wspomagającym jest:
- a) członek zespołu nadzorującego – w przypadku części pisemnej egzaminu,
  - b) członek zespołu nadzorującego część praktyczną – w przypadku części praktycznej, wyznaczony odpowiednio przez przewodniczącego zespołu egzaminacyjnego lub kierownika ośrodka egzaminacyjnego.
26. Stanowiska egzaminacyjne przygotowuje się do rodzaju niepełnosprawności z wyposażeniem w odpowiedni sprzęt specjalistyczny i środki dydaktyczne, na podstawie opinii poradni, orzeczenia o potrzebie indywidualnego nauczania lub kształcenia specjalnego. Za przygotowanie stanowisk odpowiada w części pisemnej egzaminu – przewodniczący zespołu egzaminacyjnego (dyrektor szkoły/placówki/pracodawca), w części praktycznej – kierownik ośrodka egzaminacyjnego.

Tabela 1. Możliwe sposoby dostosowania warunków i formy przeprowadzania egzaminu zawodowego

Uprawnieni do dostosowania	Sposoby dostosowania	
	Część pisemna	Część praktyczna
niesłyszący (na podstawie orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego lub zaświadczenia lekarskiego potwierdzającego występowanie dysfunkcji)	– przedłużenie czasu przeprowadzania egzaminu nie więcej niż o 30 minut	– przedłużenie czasu przeprowadzania egzaminu nie więcej niż o 30 minut
słabosłyszący (na podstawie orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego)	– przedłużenie czasu przeprowadzania egzaminu nie więcej niż o 30 minut	– przedłużenie czasu przeprowadzania egzaminu nie więcej niż o 30 minut

Uprawnieni do dostosowania	Sposoby dostosowania	
	Część pisemna	Część praktyczna
go lub zaświadczenia lekarskiego potwierdzającego występowanie dysfunkcji)		
niewidomi (na podstawie orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego lub zaświadczenia lekarskiego potwierdzającego występowanie dysfunkcji)	<ul style="list-style-type: none"> – arkusz egzaminacyjny w piśmie Braille’a albo arkusz egzaminacyjny nagrany na płycie CD (pliki dźwiękowe – arkusz czyta lektor i pliki zapisane w formacie MS Word), albo arkusz nagrany na płycie CD i możliwy do odtworzenia tylko za pomocą programu komputerowego Ezzy (arkusze nagrane na płycie CD możliwe tylko wtedy, gdy zdający korzysta z dostosowanego komputera) – korzystanie z pomocy nauczyciela wspomagającego, który odczytuje zadania oraz zapisuje odpowiedzi zdającego (możliwe tylko w przypadku zdającego, który nie korzysta z zestawu w piśmie Braille’a) – przedłużenie czasu przeprowadzania egzaminu o 50 procent czasu przewidzianego na rozwiązanie zadań z arkusza egzaminacyjnego standardowego w przypadku arkusza w piśmie Braille’a; w pozostałych przypadkach nie więcej niż o 30 minut 	<ul style="list-style-type: none"> – arkusz egzaminacyjny w piśmie Braille’a albo arkusz egzaminacyjny nagrany na płycie CD (pliki dźwiękowe – arkusz czyta lektor i pliki zapisane w formacie MS Word, (dostosowanie możliwe tylko wtedy, gdy zdający korzysta z dostosowanego komputera) – korzystanie z maszyny do pisania pismem Braille’a lub dostosowanego komputera – korzystanie z pomocy nauczyciela wspomagającego, który odczytuje zadanie oraz zapisuje odpowiedzi zdającego (możliwe tylko w przypadku zdającego, który nie korzysta z zestawu w piśmie Braille’a); – przedłużenie czasu przeprowadzania egzaminu o 50 procent czasu przewidzianego na rozwiązanie zadań z arkusza egzaminacyjnego standardowego w przypadku arkusza w piśmie Braille’a; w pozostałych przypadkach nie więcej niż o 30 minut
słabowidzący (na podstawie orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego lub zaświadczenia lekarskiego potwierdzającego występowanie dysfunkcji)	<ul style="list-style-type: none"> – arkusz egzaminacyjny zapisany czcionką 16 pkt. albo nagrany na płycie CD (pliki dźwiękowe – arkusz czyta lektor i pliki zapisane w formacie MS Word), albo arkusz nagrany na płycie CD i możliwy do odtworzenia tylko za pomocą programu komputerowego Ezzy (arkusze nagrane na płycie CD możliwe tylko wtedy, gdy zdający korzysta z dostosowanego komputera) – korzystanie z przyborów optycznych, którymi zdający posługuje się na co dzień – oświetlenie stanowiska pracy dostosowane do dysfunkcji – korzystanie z pomocy nauczyciela 	<ul style="list-style-type: none"> – arkusz egzaminacyjny zapisany czcionką 16 pkt. albo nagrany na płycie CD (pliki dźwiękowe – arkusz czyta lektor i pliki zapisane w formacie MS Word), (drugie dostosowanie możliwe tylko wtedy, gdy zdający korzysta z dostosowanego komputera) – korzystanie z przyborów optycznych, którymi zdający posługuje się na co dzień – oświetlenie stanowiska pracy dostosowane do dysfunkcji – korzystanie z pomocy nauczyciela wspomagającego przy odczytywaniu zadania oraz przy zapisywaniu odpowiedzi zdającego (możliwe tylko wte-

Uprawnieni do dostosowania	Sposoby dostosowania	
	Część pisemna	Część praktyczna
	<p>wspomagającego, który odczytuje zadania oraz zapisuje odpowiedzi zdającego (możliwe tylko wtedy, gdy wada wzroku utrudnia lub uniemożliwia zdającemu czytanie i pisanie)</p> <ul style="list-style-type: none"> – przedłużenie czasu przeprowadzania egzaminu nie więcej niż o 30 minut 	<p>dy, gdy wada wzroku utrudnia lub uniemożliwia zdającemu czytanie i pisanie)</p> <ul style="list-style-type: none"> – przedłużenie czasu przeprowadzania egzaminu nie więcej niż o 30 minut
<p>z upośledzeniem umysłowym³ (na podstawie orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego lub zaświadczenia lekarskiego potwierdzającego występowanie dysfunkcji)</p>	<ul style="list-style-type: none"> – korzystanie ze sprzętu specjalistycznego i środków dydaktycznych, z których zdający korzysta na co dzień, w tym z komputera – przedłużenie czasu przeprowadzania egzaminu nie więcej niż o 30 minut 	<ul style="list-style-type: none"> – korzystanie ze sprzętu specjalistycznego i środków dydaktycznych, z których zdający korzysta na co dzień, w tym z komputera – przedłużenie czasu przeprowadzania egzaminu nie więcej niż o 30 minut
<p>z autyzmem, w tym z Zespołem Aspergera (na podstawie orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego lub zaświadczenia lekarskiego potwierdzającego występowanie dysfunkcji)</p>	<ul style="list-style-type: none"> – korzystanie z pomocy nauczyciela wspomagającego, który odczytuje zadania oraz zapisuje odpowiedzi zdającego, – przedłużenie czasu o 50 procent czasu przewidzianego na rozwiązanie zadań z arkusza egzaminacyjnego standardowego, – obecność na sali osoby niezbędnej do uzyskania właściwego kontaktu ze zdającym 	<ul style="list-style-type: none"> – korzystanie z pomocy nauczyciela wspomagającego przy odczytywaniu zadania oraz przy zapisywaniu odpowiedzi zdającego – przedłużenie czasu przeprowadzania egzaminu nie więcej niż o 30 minut, – obecność na sali osoby niezbędnej do uzyskania właściwego kontaktu ze zdającym
<p>niepełnosprawni ruchowo, w tym z afazją (na podstawie orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego lub zaświadczenia lekarskiego potwierdzającego występowanie dysfunkcji)</p>	<ul style="list-style-type: none"> – korzystanie ze sprzętu specjalistycznego i środków dydaktycznych, z których zdający korzysta na co dzień, w tym z komputera, – korzystanie z pomocy nauczyciela wspomagającego, który odczytuje zadania oraz zapisuje odpowiedzi zdającego (możliwe tylko wtedy, gdy stopień niesprawności zdającego utrudnia lub uniemożliwia zdającemu czytanie i pisanie), – przedłużenie czasu o 50 procent czasu przewidzianego na rozwiązanie zadań z arkusza egzaminacyjnego 	<ul style="list-style-type: none"> – korzystanie ze sprzętu specjalistycznego i środków dydaktycznych, z których zdający korzysta na co dzień, w tym z komputera, – korzystanie z pomocy nauczyciela wspomagającego, który odczytuje zadania oraz zapisuje odpowiedzi zdającego (możliwe tylko wtedy, gdy stopień niesprawności zdającego utrudnia lub uniemożliwia zdającemu czytanie i pisanie), – przedłużenie czasu przeprowadzania egzaminu nie więcej niż o 30 minut

³ Nie dotyczy absolwentów z upośledzeniem umysłowym w stopniu głębokim.

Uprawnieni do dostosowania	Sposoby dostosowania	
	Część pisemna	Część praktyczna
	go standardowego	
chorzy lub nie-sprawni czasowo, w tym czasowo nie-sprawni ruchowo (na podstawie zaświadczenia o stanie zdrowia wydanego przez lekarza lub orzeczenia o potrzebie indywidualnego nauczania)	<ul style="list-style-type: none"> – korzystanie ze sprzętu medycznego i z leków koniecznych ze względu na chorobę – przedłużenie czasu przeprowadzania egzaminu o przerwy niezbędne dla zastosowania leków – korzystanie z odpowiedniego sprzętu i środków dydaktycznych, w tym z komputera 	<ul style="list-style-type: none"> – korzystanie ze sprzętu medycznego i z leków koniecznych ze względu na chorobę – przedłużenie czasu przeprowadzania egzaminu o przerwy niezbędne dla zastosowania leków – korzystanie z odpowiedniego sprzętu i środków dydaktycznych, w tym z komputera
ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się⁴ (na podstawie opinii poradni psychologiczno –pedagogicznej, w tym poradni specjalistycznej)	<ul style="list-style-type: none"> – przedłużenie czasu przeprowadzania egzaminu nie więcej niż o 30 minut 	<ul style="list-style-type: none"> – przedłużenie czasu przeprowadzania egzaminu nie więcej niż o 30 minut – pisanie pracy na komputerze (możliwe tylko wtedy, gdy głębokość zaburzenia grafii uniemożliwia odczytanie i dokonanie prawidłowej oceny pracy egzaminacyjnej i gdy zdający korzysta z dostosowanego komputera)
objęci pomocą psychologiczno-pedagogiczną w szkole ze względu na trudności adaptacyjne związane z wcześniejszym kształceniem za granicą, zaburzenia komunikacji językowej lub sytuację kryzysową lub traumatyczną (na podstawie pozytywnej opinii rady pedagogicznej)	<ul style="list-style-type: none"> – przedłużenie czasu przeprowadzania egzaminu nie więcej niż o 30 minut - przystąpienie do egzaminu w oddzielnej sali 	<ul style="list-style-type: none"> – przedłużenie czasu przeprowadzania egzaminu nie więcej niż o 30 minut

⁴ Przez trudności specyficzne w uczeniu się należy rozumieć trudności w uczeniu się odnoszące się do uczniów w normie intelektualnej, którzy mają trudności w przyswajaniu treści nauczania, wynikające ze specyfiki ich funkcjonowania percepcyjno-motorycznego i poznawczego, nieuwarunkowane schorzeniami neurologicznymi.

Uprawnieni do dostosowania	Sposoby dostosowania	
	Część pisemna	Część praktyczna
niedostosowani społecznie lub zagrożeni niedostosowaniem społecznym (na podstawie orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego)	<ul style="list-style-type: none"> – przedłużenie czasu przeprowadzania egzaminu nie więcej niż o 30 minut – przystąpienie do egzaminu w oddzielnej sali 	<ul style="list-style-type: none"> – przedłużenie czasu przeprowadzania egzaminu nie więcej niż o 30 minut – korzystanie z odpowiedniego sprzętu i środków dydaktycznych, w tym z komputera

Artur Gałęski
Dyrektor Centralnej Komisji Egzaminacyjnej